

Herold Gdański

MAGAZYN RADY I PREZYDENTA MIASTA GDAŃSKA. UKAZUJE SIĘ OD 1994 ROKU.

jestem z
GDAŃSKA

jestem aktywny

PAŹDZIERNIK 2016
MIASTO SENIORA

- 10.10 - Seniorze, zadbaj o zdrowie -
bezpłatne badania w ECS
- 14.10 - XI Miejski Bal Seniora
- 14.10 - Gala Konkursu Aktywni Seniorzy 2016

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ NA WWW.GDANSK.PL

POZNAJ GDAŃSKICH SENIORÓW!

OLIMPIA SCHNEIDER

Są coraz bardziej aktywni. Wychodzą z domów, spotykają się, angażują społecznie. Działają w projektach dedykowanych nie tylko swojej grupie wiekowej. Część z nich potrzebuje jednak wsparcia i otoczenia opieką, także tą specjalistyczną. Są grupą społeczną, która jest coraz bar-

dziej rozpoznawalna i która ciągle rośnie w siłę. A jej członkom z roku na rok przybywa lat... Gdańskich seniorów jest już blisko 120 tysięcy.

Tym samym co czwarty mieszkaniec naszego miasta znajduje się w wieku emerytalnym. Nie oznacza to jednak, że przestaje działać i siada w kapiach przed telewizorem, by robić

na drutach lub popada w odrętwienie. Wręcz przeciwnie, jeżeli robi na drutach, to w większej grupie, zapraszając do wspólnych robótek wnuczka, by dla żyraf z gdańskiego zoo zrobić szaliki na zimę. Bo gdańscy seniorzy chcą być aktywni i uczestniczyć w życiu swojego miasta.

- Coraz więcej gdańszczyzan w wieku emerytalnym jest aktywnych społecznie. Dzięki wsparciu

miasta mogą rozwijać swoje pasje i angażować do aktywności kolejnych seniorów. To właśnie od nich młodsze pokolenia mogą uczyć się, jak budować, utrzymywać i rozwijać kontakty z innymi, niezależnie od wieku - mówi Piotr Kowalczyk, zastępca prezydenta Gdańska ds. polityki społecznej.

czytaj dalej na str. 3

11

Poznaj kulturę naszego sąsiada. z którym od dziesięcioleci łączy nas więzy nie tylko polityczne lecz także kulturalne i społeczne. Podczas Tygodnia Niemieckiego będzie okazją by poznać aktualną ofertę niemieckich teatrów, orkiestr, kabaretów, a także obejrzeć wystawy i wziąć udział w konferencjach.

13

Lekcje samorządności organizowane przez Radę Miasta Gdańska dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. To na nich młodzież poznaje zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego i uczy się zasad aktywności obywatelskiej.

16

Skończyłeś studia i szukasz pracy? Nie może Cię zabraknąć na Absolvent Talent Days! Ponad 100 pracodawców z około tysiącem ofert pracy pojawi się w Ergo Arenie. To największe w Polsce wydarzenie poświęcone rozwojowi kariery młodych absolwentów.

- 2 Finanse miasta są stabilne.
Fitch potwierdził rating Gdańska „A-”
- 3 Poznaj gdańskich seniorów!
- 4 Szkolenia prawne dla gdańskich seniorów
Prawnicy pomagają za darmo.
Nie tylko seniorom
- 5 Poczuj w sobie energię.
Joga, zumba i pilates dla seniorów
Jestem z Gdańska. Startuję!
- 6 Czym zastąpić chemikalia w domu?
Zapytaj babcię!
Zdolni seniorzy – „Zdolna Orunia”
Cafe Albert – nowe miejsce spotkań
mieszkańców Wrzeszcza
- 7 Gdańska komunikacja miejska
przyjazna seniorom
- 8-9 Seniorzy świętują cały miesiąc!
- 10 Pod patronatem Prezydenta Miasta Gdańska
Przewodnik po Urzędzie Miejskim w Gdańsku
- 11 Przygarnij psa
Tydzień Niemiecki
- 12 Jan Małgorzewicz – życie gdańszczanina
ze starym rodowodem
- 13 Lekcje samorządności.
Miasto należy do mieszkańców
Od 10 lat pomagają dzieciom z autyzmem
- 14 Studenci w Clipsterze.
Studiują i rozkręcają pierwszy biznes
Na Uniwersytecie będą rozmawiać o kosmosie
Stypendia prezydenta dla zdolnych
studentów z Gdańska
- 15 Future3 po raz piąty w Gdańsku. Największe
pomorskie targi dla branży IT
Nauczyciele też mogą usiąść w szkolnych
ławkach
- 16 Szukasz pracy? To będzie dobry dzień!
Absolvent Talent Days w Ergo Arenie
Konferencja GET.NET. Najlepsi programiści
ponownie w Gdańsku
Naukowa odyseja w Centrum Hewelianum

FOT. JERZY PIKUS

Szanowni Państwo, Drodzy Seniorzy!

Z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych składam Wam życzenia wielu długich i pogodnych lat w zdrowiu, szczęściu i radości. Życzę Wam, by jesień życia okazała się naprawdę złotą, głównie za sprawą gorących uczuć, którymi darzą Was Wasi bliscy, znajomi i sąsiedzi.

My, gdańszczanie mamy dla Was wielki szacunek i wdzięczność za Waszą pracę i wkład w rozwój naszego miasta. Mamy wielką nadzieję, że wciąż będziecie brać udział w życiu naszego miasta. A przede wszystkim, że będziecie dzielić się z nami swoją wiedzą, doświadczeniem i mądrością życiową.

Paweł Adamowicz
Prezydent Miasta Gdańska

Finanse miasta są stabilne. Fitch potwierdził rating Gdańska „A-”

Fitch Ratings potwierdził międzynarodowe długoterminowe ratingi Gdańska dla zadłużenia w walucie zagranicznej oraz krajowej na poziomie „A-” z perspektywą stabilną. Fitch potwierdził również długoterminowy rating krajowy na poziomie „AA+(pol)” z perspektywą pozytywną.

MICHAŁ PIOTROWSKI

Potwierdzenie ratingów oznacza, że według Fitch Gdańsk utrzyma dobre wyniki operacyjne oraz mocne wskaźniki obsługi oraz spłaty zadłużenia w średnim okresie. Ratingi odzwierciedlają także dobre zarządzanie strategiczne i finansowe, które w połączeniu z dobrymi wynikami operacyjnymi

zapewniają miastu wysoką zdolność do finansowania inwestycji ze środków własnych.

Pozytywna perspektywa dla ratingu krajowego oznacza, że według Fitch w średnim okresie marża operacyjna i wskaźniki zadłużenia Gdańska mogą być lepsze, niż te u większości podmiotów z grupy porównawczej dla kategorii rankingu „AA(pol)”.

Herold Gdański

Magazyn Rady i Prezydenta Miasta Gdańska

Opieka merytoryczna: Emilia Salach, Antoni Pawlak

Redaktor prowadzący: Olimpia Schneider

Współpraca: Michał Piotrowski, Agnieszka Kapala-Sokalska, Monika Grochulska, Grzegorz Pawelec, Hanna Wyszyńska, Beata Dunajewska, Monika Piotrowska-Szypryt, Paulina Sierdzan, Alicja Mongird, Milena Rudzińska, Gabriela Dudziak, Monika Zdroik, Ewelina Ołdak, Piotr Zubowicz, Izabela Judycka, Mariusz Feliński, Małgorzata Wokacz-Zaborowska, Cornelia Pieper, Izabela Biata, Magdalena Treder

Opracowanie graficzne, skład: Wojciech Kamrowski

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do redagowania i skrótów nadesłanych tekstów.

WYDAWCA:

Urząd Miejski w Gdańsku
ul. Nowe Ogrody 8/12
80-803 Gdańsk
tel. +48 58 323 60 00
e-mail: umg@gdansk.gda.pl
www.gdansk.pl

dokończenie ze str. 1

Dla seniorów, którzy chcą uczestniczyć w życiu społecznym, w Gdańsku czeka szeroka oferta edukacyjna, kulturalna i sportowa. Miasto dostrzega potrzeby swoich starszych mieszkańców i podejmuje działania sprzyjające integracji środowiska. Pomaga także rozwijać ofertę zajęć dla osób w starszym wieku, jest otwarte na ich własne inicjatywy.

Co roku ogłaszany jest konkurs dla organizacji pozarządowych na projekty adresowane do osób starszych. W tym roku wybrano 34 projekty, które otrzymały dofinansowanie na łączną kwotę 170 tysięcy złotych.

Zajęcia dla seniorów odbywają się w miejscach położonych w sąsiedztwie ich miejsc zamieszkania. Nie ma w Gdańsku dzielnicy, gdzie nie odbywałyby się spotkania dedykowane najstarszej grupie mieszkańców. W ośrodkach kultury, na plebanii, w domach sąsiedzkich, w szkolnych świetlicach lub salach gimnastycznych, a nawet w przychodniach. Z pewnością warto zainteresować się życiem lokalnej społeczności i skontaktować się z działającą Radą Dzielnicy. Część Rad bardzo aktywnie wspiera najstarszych mieszkańców swojego otoczenia dostrzegając istniejące potrzeby i organizując ciekawe propozycje. W Gdańsku działa ponad 50 klubów oraz kół seniora i trudno określić ile jeszcze innych grup nieformalnych działa na terenie miasta.

Nieformalne grupy seniorów też mogą otrzymać wsparcie

Innowacyjnym projektem wspierającym aktywność starszych mieszkańców jest dotowany przez miasto Gdański Fundusz Senioralny. Jego celem jest dofinansowanie inicjatyw i wydarzeń zaproponowanych przez seniorów działających w ramach nieformalnych grup. Działania te muszą być nakierowane na aktywizację i integrację swojego środowiska. Projekty mogą być dofinansowane kwotą do 500 zł. Aby je otrzymać, wystarczy zebrać minimum 5 seniorów i złożyć wniosek wraz z opisem planowanego przedsięwzięcia. Wybór aktywności jest nieograniczony. Wnioski oraz regulamin dostępne są na stronie internetowej: www.kiwi.org.pl oraz w Regionalnym Centrum Wolontariatu w Gdańsku, pl. Solidarności 1 p.3.35 (budynek Europejskiego Centrum Solidarności).

Kiedy potrzebują wsparcia i opieki

Wśród najstarszej grupy gdańszczan są również ci, którzy z różnych przyczyn potrzebują opieki i wsparcia w codziennym życiu. Opiekę taką miasto oferuje za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Można otrzymać m.in. wsparcie w prowadzeniu gospodarstwa domowego, samoobsłudze, utrzymaniu higieny oraz zaleconej przez lekarza pielęgnacji. Gdańscy seniorzy mogą też skorzystać z oferty jednego z 5 dziennych domów pomocy. Są to miejsca dziennej opieki, w których osoby starsze wspólnie spędzają czas wolny rozwijając swoje zainteresowania.

Planując ofertę miasta dla seniorów pamiętamy, że oprócz tych aktywnych, którzy tak pięknie działają i ciągle zaskakują nas swą kreatywnością, są tacy, którzy pozostają w swoich domach i potrzebują naszego wsparcia – mówi Piotr Kowalczyk, zastępca prezydenta ds. polityki społecznej.

FOT. GRZEGORZ MEHNING

Gdańscy seniorzy uczestniczą też w zajęciach rehabilitacyjnych.

W trosce o zdrowie najstarszych mieszkańców miasto realizuje program szczepień pt. „Zaszczep się przeciwko grypie, a będziesz cieszył się jesienią życia”. W przygotowaniu jest również projekt „Trzeci wiek w zdrowiu”, który docelowo ma objąć osoby w wieku 65+, by pomóc im utrzymać zdrowie i dobrą kondycję w dalszych latach życia.

Aktywnych nagradzamy!

Od czterech lat Gdańsk organizuje konkurs, w którym nagradza aktywnych seniorów. Konkurs ma promować działania na rzecz poprawy jakości ich życia.

- Celem organizacji konkursu jest przede wszystkim promowanie aktywności wśród osób starszych – mówi Agnieszka Buczyńska, prezes Centrum Wolontariatu, organizator konkursu. - Chcemy nagradzać tych, którzy na co dzień myślą o innych, angażują

się w różnorodne działania prospołeczne. Uważamy, że taką postawę należy promować. Organizacja konkursu to właśnie zwieńczenie całego roku aktywności – dodaje. W połowie października poznamy tegorocznych laureatów konkursu.

- To ważne, aby dostrzegać oprócz potrzeb osób starszych, ich ogromny potencjał i chęć dzielenia się nim z innymi – mówi Pełnomocnik Prezydenta ds. Seniorów. Dlatego formuła tegorocznych **Gdańskich Dni Seniora** skoncentrowana jest na daniu szansy samym seniorom do zbudowania oferty wydarzeń w swoim otoczeniu. Oprócz przygotowanych przez Miasto wydarzeń, część środków przeznaczona jest dla grup seniorów, które będą mogły realizować swoje pomysły do końca roku rozpoczynając ich realizację od października. Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do kontaktu z Regionalnym Centrum Wolontariatu w Gdańsku.

jestem z
GDĄSKA
mój głos jest ważny

Prezydent Miasta Gdańska Paweł Adamowicz
zaprasza na spotkanie
mieszkańców dzielnicy

SPOTKANIE OBYWATELSKIE
„Twoja dzielnica - Twój Gdańsk”

MATERIA

19 października 2016 roku, godz. 17.00

Zespół Kształcenia Podstawowego i Gimnazjalnego nr 23
ul. mjr M. Stabego 6

GDĄSK

Przyjdź i porozmawiaj o swojej dzielnicy!

Szkolenia prawne dla gdańskich seniorów

„Adwokat przydaje się w życiu” – pod tym hasłem prowadzone są szkolenia dla seniorów przygotowane przez Pomorską Izbę Adwokacką w Gdańsku.

Wszyscy seniorzy zainteresowani uczestnictwem w bezpłatnym szkoleniu mogą zgłaszać się do pani adwokat Agnieszki Kapały-Sokalskiej, która jest koordynatorem „Akcji Senior”, w terminie od 3 do 14 października 2016 r., w godz. 11.00-16.00, pod numerem telefonu 58 533 69 42.

Są takie momenty w życiu, że warto skorzystać z porady specjalisty.

ADWOKAT AGNIESZKA KAPAŁA-SOKALSKA

Koordynator Akcji Senior i szkoleniowiec Programu

Zakres poruszanych zagadnień jest zawsze ustalany indywidualnie z grupą odbiorców, do których kierowane są szkolenia. Do najpopularniejszych należą warsztaty „Senior jako pacjent”, „Senior w rodzinie”, „Senior jako konsument”, a także „Senior jako spadkodawca”, „Senior jako spadkobierca” oraz „Senior jako pokrzywdzony”. Zawsze odbywa się kilka spotkań (średnio 4-6) z daną grupą, a każde dotyczy innej dziedziny prawa.

Dzięki szkoleniom starsi mieszkańcy Gdańska dowiadują się, na czym polega rola adwokata, w czym adwokat może pomóc i kiedy warto się do niego o tę pomoc zwrócić.

Niestety, nadal niewielka liczba Polaków odpowiednio wcześniej zwraca się o pomoc do prawnika. Zwykle decydują się na skorzystanie z konsultacji prawnych dopiero na etapie sądowym, czasem w późnym stadium postępowania, gdy bardzo trudne lub wręcz niemożliwe jest odwrócenie negatywnych skutków wcześniejszych, samodzielnie podejmowanych działań. Celem „Akcji Senior” jest w szczególności zmiana złych nawyków w tej dziedzinie życia.

Prawnicy pomagają za darmo. Nie tylko seniorom

Seniorzy i młodzież, kombatanci i weterani, członkowie „Dużej Rodziny”, a także osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej – wszyscy oni od początku roku mogą skorzystać z darmowej pomocy prawnej.

MONIKA GROCHULSKA

W punktach prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie pomoc prawna świadczona jest przez adwokatów lub radców prawnych. Osoby, które zgłoszą się mogą uzyskać porady w zakresie prawa pracy, przygotowania do rozpoczęcia działalności gospodarczej, prawa cywilnego, prawa karnego, prawa administracyjnego, prawa ubezpieczeń społecznych, prawa rodzinnego oraz prawa podatkowego. Oferowana pomoc nie obejmuje spraw z zakresu prawa celnego, dewizowego, handlowego oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Prawnicy pomogą w sporządzeniu pism w zakresie niezbędnym do udzielenia pomocy

prawnej, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym już się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sędziowsko-administracyjnym. Dodatkowo, zainteresowani uzyskają pomoc w sporządzeniu pism o zwolnienie od kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym oraz ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego, rzecznika patentowego w postępowaniu sędziowsko-administracyjnym.

- Z porad, których udziela się w punkcie przy ul. Dyrekcyjnej 5 w Gdańsku najczęściej korzystają osoby starsze – mówi radca prawny Patryk Standarski.
- Sprawy, z którymi przychodzą,

dotyczą głównie mierze podziału majątku, alimentów, a w ostatnim czasie wyłudzeń mieszkań.

Punkty darmowej pomocy prawnej w Gdańsku

W Gdańsku funkcjonuje aż 18 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, z czego 4 prowadzone są przez organizacje pozarządowe:

1. Stowarzyszenie Jasień Gdańsk ul. Wyzwolenia 49 (Dom Sąsiedzki)
2. Fundacja Regionalne Centrum Informacji i Wspomaganie Organizacji Pozarządowych Gdańsk ul. Gościnną 14 (Dom Sąsiedzki)
3. Fundacja Oparcia Społeczne-go Aleksandry Fosa Gdańsk ul. Kisielewskiego 12

4. Stowarzyszenie Akcja Społeczna Gdańsk ul. Dyrekcyjna 5.

Pozostałe 14 punktów prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku w 2 lokalizacjach:

1. Gdańsk ul. Dyrekcyjna 5 (12 punktów)
2. Gdańsk ul. Elbląska 66D (2 punkty)

Szczegółowych informacji dotyczących nieodpłatnych porad prawnych w Gdańsku udziela Monika Grochulska tel. 58 320 53 55.

Poczuj w sobie energię.

Joga, zumba i pilates dla seniorów

W zdrowym ciele zdrowy duch. Warto więc dbać o swoją kondycję niezależnie od wieku. Gdańskich seniorów Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Gdańsku zaprasza na bezpłatne zajęcia w ramach programu „Aktywuj się”. Można do nich dołączyć w każdej chwili. Prowadzone są przez doświadczonych instruktorów.

Wśród wielu propozycji sportowych każdy znajdzie coś dla siebie.

GRZEGORZ PAWELEC

Gimnastyka dla seniora

Piątek, godzina 9.00 – Sala do Aerobiku przy Pływalni Krytej MOSiR – Gdańsk Chełm, ul. Chałubińskiego 13

Gimnastyka dla seniora to zajęcia o średnim stopniu intensywności, skierowane głównie do osób w wieku 50+. Zadaniem zajęć jest redukcja bólu przez wzmacnianie mięśni wokół kręgosłupa i wszystkich stawów.

Zumba Gold

Poniedziałek, godzina 19.00 – Miejska Hala Sportowa, ul. Kołobrzeska 61

Wystarczy przyjść i wyzwolić swoją energię podczas energetycznego setu muzyczno-tanecznego. Zajęcia w formule „gold”, ze względu na mniejszą intensywność, zalecane są dla osób nieco starszych (50+).

Nordic walking

Wtorek, godzina 18.00 – Park Nadmorski im. R. Reagana, wejście D

Lubisz spacerować? Te zajęcia są dla Ciebie. Na miejscu zapewnione są kijki – 50 par. Po rozgrzewce prowadzony jest również instruktaż nordic walking dla osób początkujących. Zajęcia odbywają się niezależnie od pogody.

Joga na zdrowie

Wtorek, godzina 18.45 – Miejska Hala Sportowa, ul. Kołobrzeska 61

Na tych zajęciach kondycja fizyczna nie ma znaczenia. Jedynie, o czym trzeba pamiętać, to zabranie ze sobą maty do ćwiczeń i swobodnego, niekrępującego ruchów stroju. Przyda się także butelka wody.

Szczegółowe informacje o zajęciach można znaleźć na stronie aktywujsiewgdansku.pl.

Jestem z Gdańska. Startuję!

W niedzielę, 23 października brzeźnieńską plażę zaleje czerwona fala koszulek, a to za sprawą uczestników najbardziej rodzinnej imprezy sportowej w Gdańsku. Już od ośmiu lat frekwencja „Gdańsk Biega” potwierdza, że mieszkańcy naszego miasta są aktywni bez względu na wiek czy porę roku.

HANNA WYSZYŃSKA

Przed startem o godzinie 11.45 przed sceną na plaży biegacze wezmą udział w tradycyjnej rozgrzewce w energetycznych rytmach zumbi. Bieg rozpocznie się o godzinie 12.00. Każdy będzie mógł wybrać odpowiedni dla siebie dystans: 3,3 lub 6 km. Trasa zostanie wytyczona najpierw plażą, a następnie alejkami Parku Nadmorskiego im. Ronalda Reagana.

Darmowa rejestracja

Aby wystartować w Gdańsk Biega 2016 należy wypełnić

formularz na www.gdansk.pl/gdanskbiega. Rejestracja jest bezpłatna.

Organizatorzy przygotowali 3500 pakietów startowych w postaci koszulek biegowych. Koszulki będzie można odebrać w sobotę, 22 października, w godz. 10.00–15.00 w kasach biletowych stadionu przy ul. Traugutta 29.

Rejestracja uczestników trwa od 3 do 20 października.

Więcej informacji o Gdańsk Biega 2016 znajduje się na www.gdansk.pl/gdanskbiega

FOT. JERZY PINKAS

W Gdańsku biegają starsi, młodszy i całkiem mali. Seniorzy, studenci i przedszkolaki. Gdańszczanie biegają całymi rodzinami.

Czym zastąpić chemikalia w domu? Zapytaj babcię!

„Dlaczego sieci nie lubią śmieci?” to konkurs dla uczniów szkół podstawowych. Zadanie jest proste: trzeba porozmawiać ze starszymi członkami rodzin – babcią, dziadkiem, wujkiem-seniorem. O czym? O... śmieciach. A dokładnie o tym, czym zastąpić chemiczne środki czyszczące, aby do sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej nie trafiły bardzo szkodliwe dla nas i środowiska odpady.

MONIKA PIOTROWSKA-SZYPRYT

- Chcemy pokazać młodzieży, jakie konsekwencje dla środowiska, może mieć pozostawianie śmieci w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych lub wprowadzanie śmieci do sieci kanalizacji sanitarnej – mówi organizatorzy konkursu.

„Śmieci” nie lubiane przez „sieci” to nie tylko odpady stałe, ale każdego rodzaju zanieczyszczenia powstające w naszym codziennym życiu. Mogą to być np. chemikalia, które nie tylko zaburzają proces oczyszczania ścieków lecz mogą „wymyć się” do środowiska naturalnego wraz z oczyszczoną wodą. Bardzo niebezpiecz-

ne w skutkach mogą być sytuacje, gdy do kanalizacji wyrzucane są np. przeterminowane leki czy inne szkodliwe substancje (rozpuszczalniki, farby, lakiery, itp.) oraz resztki kosmetyków.

Coraz częściej wracamy do środków czyszczących z których korzystali nasi dziadkowie. Na rynku pojawiają się produkty na bazie składników naturalnych, równie skutecznie działające na wszelkiego rodzaju zabrudzenia. Być może są też środki czyszczące całkowicie już zapomniane, do których również warto wrócić, by chronić nasze środowisko. Dlatego warto tę wiedzę przekazywać z pokolenia na pokolenie, z nim zostanie zapomniana bezpowrotnie.

Zadaniem konkursowym jest przeprowadzenie wywiadu z członkiem rodziny starszego pokolenia na temat naturalnych środków wykorzystywanych kiedyś do czyszczenia różnych powierzchni, wywabiania plam, mycia itp.

Wywiady pisemne (do publikacji) bądź w formie nagrania audio lub video należy składać do 30 października 2016 r. Regulamin znajduje się na stronie www.giwk.pl w zakładce edukacja.

Więcej o programie „Dlaczego sieci nie lubią śmieci” dowiesz się na www.giwk.pl oraz na blogu i facebooku Blizej Źródeł. (<http://blizejzrodela.pl/>; <https://www.facebook.com/BlizejZrodela>)

Zdolni seniorzy – „Zdolna Orunia”

Seniorzy z Oruni znowu w akcji! Robią na drutach, śpiewają, malują, szyją, fotografują, gotują... W Stacji Orunia – Gdański Archipelag Kultury, ul. Dworcowa 9 rusza projekt „Zdolna Orunia”.

BEATA DUNAJEWSKA

- „Zdolna Orunia” to projekt, który umożliwia wspólne spędzanie czasu, dzielenie się pasjami i zdobywanie nowych umiejętności i znajomości. Wspólnie poruszymy dzielnicę i udowodnimy, że Orunia nie jest ani Górna, ani Dolna, tylko zdolna – mówi organizatorzy.

Projekt powstał z inicjatywy samych seniorów, którzy na ul. Gościnniej zadomowili się na dobre. Jeden silny klub „Orania” działa w GAK, drugi w Domu Sąsiedzkim. Oprócz działań związanych z projektem „Zdolna Orunia” oraz cotygodniowych spotkań dwóch klubów seniora, prowadzone są również zajęcia ruchowe w plenerze i na sali, częściowo dofinansowane ze środków Rady Dzielnic Orunia - Św. Wojciech - Lipce, Akademia Seniora w ramach Budżetu Obywatelskiego.

Cafe Albert – nowe miejsce spotkań mieszkańców Wrzeszcza

Mieszkasz we Wrzeszczu i chciałbyś aktywnie uczestniczyć w wydarzeniach lokalnej społeczności? Cafe Albert jest miejscem spotkań mieszkańców, w którym mogą oni realizować swoje zainteresowania. Kawiarenka znajduje się na ul. Waryńskiego 21 w dzielnicy Dolny Wrzeszcz.

PAULINA SIERADZAN

Klub Cafe Albert powstał jako projekt gdańskiego koła Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, realizowany w ramach zadania „Rewitalizacja społeczna Dolnego Wrzeszcza ze środków Gminy Miasta Gdańska”.

Oferta klubu obejmuje różnorodne aktywności. W każdy poniedziałek odbywają się zajęcia ruchowe z elementami jogi, natomiast wtorki są zarezerwowane na

naukę języków obcych: angielskiego oraz niemieckiego. Ponadto zainteresowani mogą uczestniczyć w warsztatach kulinarnych lub wykładach prozdrowotnych. Udział w zajęciach jest bezpłatny.

- O wszystkich zbliżających się wydarzeniach można dowiedzieć się z fanpage'a na facebooku, pod numerem 509 785 844 (aktywnym w godzinach otwarcia) lub osobiście, odwiedzając klub – informują organizatorzy.

Gdańska komunikacja miejska przyjazna seniorom

Najwięcej w Polsce niskopodłogowych tramwajów i autobusów, specjalnie wyznaczone miejsca siedzące oraz głosowe zapowiedzi przystanków – to tylko niektóre z udogodnień dla seniorów w gdańskiej komunikacji. Zakład Komunikacji Miejskiej w Gdańsku jest jedną z najbardziej przyjaznych flot w kraju.

ALICJA MONGIRD

W każdym pojeździe gdańskiej komunikacji miejskiej wyznaczone są miejsca siedzące dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Można je znaleźć najczęściej tuż przy wejściu do pojazdu. Są oznaczone specjalnymi piktogramami.

Jadąc tramwajem czy autobusem ZKM na pewno nie przegapimy swojego przystanku. Każdy pojazd wyposażony jest w system głosowych zapowiedzi przystankowych. Lektor informuje, na jakim przystanku zatrzyma się pojazd, a także czyta nazwę przystanku następnego. W tramwajach i autobusach montowane są także wyświetlacze informujące o trasach i kolejnych przystankach.

FOT. JERZY PINKAS

Zastępca prezydenta Piotr Kowalczyk pokazuje, jak wygląda oznakowanie pojazdów komunikacji zbiorowej.

Komfort i bezpieczeństwo

Flota autobusowa ZKM w Gdańsku jest w całości niskopodłogowa, podobnie jak większość gdańskich tramwajów.

- Mamy szansę stać się pierwszym miastem w Polsce, które ma 100 procent taboru tramwajowego z niską podłogą – zaznacza wiceprezydent Gdańska, Piotr Grzelak. - Po realizacji projektu zakupu nowych tramwajów, już w 2017 r. z użytkowania będzie można wycofać wszystkie tramwaje wysokopodłogowe.

Duża część tramwajów, podobnie jak i autobusów, wyposażona jest w rampy, które ułatwiają wejście do pojazdu osobom na wózkach. Dużym ułatwieniem jest także system obniżania stopni zamontowany w tramwajach N8C. Dodatkowo autobusy wyposażone są w funkcję tzw. „przykłąku”, dzięki czemu kierowcy mogą obniżyć podłogę do poziomu przystanku.

Aż 80 procent autobusów i prawie połowa tramwajów wyposażonych jest w klimatyzację. Dla większego bezpieczeństwa pasażerów, pojazdy ZKM w Gdańsku posiadają monitoring. Wszystkie pojazdy mają też zabezpieczenia, które uniemożliwiają przytrzaśnięcie drzwiami.

Bezpłatne i ulgowe przejazdy

Seniorzy, którzy ukończyli 70 rok życia uprawnieni są do bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską w Gdańsku. Z kolei przejazdy ulgowe przysługują emerytom – po ukończeniu odpowiednio: 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat – w przypadku mężczyzn.

FOT. JERZY PINKAS

Miejsca dedykowane seniorom znajdują się blisko wejść do pojazdów.

POLECAMY

Festiwal NARRACJE 2016 na Biskupiej Górze w Gdańsku

21-22 października 2016 r.
Miejsce: Biskupia Góra
więcej informacji na:
<http://ikm.gda.pl/projekt/narracje>

Ósma edycja festiwalu pod tytułem „Królestwo. 60,8 m n.p.m.” odbędzie się na terenie dzielnicy Biskupia Góra – jednej z najciekawszych i zarazem najbardziej osobnych przestrzeni miasta. Artyści Festiwalu NARRACJE zostaną zaproszeni do przyjęcia roli przypominającej medium.

Interference Festival – 3. Festiwal Form Komunikacji Wizualnej

7-8 października 2016 r.
Miejsce: Gdański Teatr Szekspirowski
więcej informacji na:
<http://interferencefestival.com>

Organizowany już po raz trzeci przez Fundację Interference festiwal to interdyscyplinarny, międzynarodowy projekt, którego głównym celem jest wyłonienie czołówek twórców krótkich form wizualnych. Konkursowi prac towarzyszy bogaty program w postaci koncertów, projekcji, instalacji, spotkań oraz warsztatów i wykładów Masterclass.

Gdański Festiwal Tańca w Zaku

1-30 października 2016 r.
Miejsce: Klub Zak
więcej informacji na:
<http://klubzak.com.pl>

Podczas jesiennej edycji Gdańskiego Festiwalu Tańca wystąpią m.in. premierowo Anna Haracz wraz z Andrzejem Morawcem w spektaklu pt. Nie bójmy się..., Aya Irizuki (Japonia) w Thread Clay oraz Canan Yücel Pekigten (Turcja) w It's OK!

Biografie Gdańskie – XIII Dni Mniejszości Narodowych

7-8 października 2016 r.
Miejsce: Miejski Teatr Miniatura

To już 13. edycja festiwalu, który postawił sobie za cel ukazywanie piękna i bogactwa kulturowego mniejszości narodowych i etnicznych, współtworzących Gdańsk. „Biografie Gdańskie – Dni Mniejszości Narodowych” to wydarzenie nawiązujące do historycznych tradycji.

OPRAC. MILENA RUDZIŃSKA

SENIORZY ŚWIĘTUJĄ CAŁY MIESIĄC!

W Gdańsku Międzynarodowy Dzień Osób Starszych, który na całym świecie obchodzony jest 1 października, świętujemy nie jeden dzień, a cały miesiąc. Październik w Gdańsku należy do Seniorów!

To z myślą o nich przygotowano wiele propozycji kulturalnych, sportowych, edukacyjnych i rekreacyjnych. Jednak to nie wszystko. W tym miesiącu szczególnie zachęcamy seniorów do działania.

Z okazji ich święta przygotowano specjalną edycję Gdańskiego Funduszu Senioralnego, w którym będzie 50 inicjatyw po 500 zł do rozdania. Autorami inicjatyw mogą być osoby po 50 roku życia. Jeśli jesteś zainteresowany zgłoszeniem swoich pomysłów, odwiedź Centrum Wolontariatu przy pl. Solidarności 1, budynek ECS, III piętro, pokój 3.35 lub zadzwoń: tel. 58 772 42 19. Więcej informacji na stronie www.kiwi.org.pl.

Konsultacje programu Gdańszczanin 50 plus

Jeśli chcesz wyrazić swoje zdanie na temat dostępnej i potrzebnej oferty dla seniorów, to spotkanie jest dla Ciebie. Zapraszamy wszystkie osoby w wieku 50 plus na spotkanie, które odbędzie się 10 października 2016 r. w godz. 9.30 - 12.00 w sali BHP w Gdańsku przy ul. ks. Jerzego Popiełuszki 6. Po spotkaniu zapraszamy wszystkich na poczęstunek. Potwierdzenie obecności po nr tel. 58 772 42 19. Więcej informacji na www.kiwi.org.pl.

Seniorze, zadbaj o zdrowie!

W ramach Gdańskich Dni Seniora 10 października seniorzy będą mieli możliwość wykonania bezpłatnych badań. W ofercie

Zdrowie to ważna sprawa dla osób starszych.

badanie słuchu, gęstości kości, stóp, cukru, ciśnienia i saturacji. Wszystkich chętnych zapraszamy do Europejskiego Centrum Solidarności w godz. 9.00-14.30.

Badania są bezpłatne, ale obowiązuje kolejność zgłoszeń w dniu badania.

Badania zapewni Centrum Medyczne Synexus w Gdańsku. Wśród uczestników badań rozlosowane zostaną również bezpłatne wejściówki na koncert „Muzyka filmowa z Oskarem w tle”, który odbędzie się o godz. 13.00 w ECS.

W bibliotece czekają nie tylko książki

W wielu filiach Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gdańsku przygotowano dla seniorów specjalne atrakcje. Udział w nich jest bezpłatny, ale ze względu na ograniczoną liczbę miejsc obowiązują zapisy w poszczególnych filiach. Zgłaszać się można telefonicznie lub w konkretnej filii przed rozpoczęciem zajęć. Szczegółowy wykaz filii posiadających ofertę dla seniorów jest dostępny na stronie www.gdansk.pl/seniorzy

Biblioteka Manhattan w Centrum Handlowym Manhattan, al. Grunwaldzka 82

Od października ruszają warsztaty komputerowe dla seniorów. Odbywać się będą w dniach 4, 7, 11, 14, 18, 21, 25, 28 października godz. 9.00 i 10.30.

Biblioteka Oliwska, ul. Opata Rybińskiego 9

Konsultacje komputerowe - chcesz lepiej radzić sobie z obsługą komputera, tabletu, telefonu? Chcesz wiedzieć, jak zabezpieczyć swoje dane, jak efektywnie korzystać z wyszukiwarek internetowych i podstawowego pakietu biurowego Office? W każdy poniedziałek w godzinach 17.00-18.30 (z wyjątkiem świąt i wakacji) zapraszamy na konsultacje komputerowe.

Więcej informacji na stronie: http://wbpg.org.pl/filia_nr_2

Filia Nr 6, ul. Pilotów

Komputer bez tajemnic - bezpłatny kurs podstawowy obsługi komputera i Internetu

dla seniorów z Zaspą, finansowany przez Radę Dzielnicy Zaspą Młyniec. Uczestnicy przychodzą z własnym sprzętem komputerowym (np.: laptop, tablet) Terminy: 7, 14, 21 i 28 października, godz. 12.00 (obowiązują zapisy - liczba miejsc ograniczona).

W bibliotece odbywają się także zajęcia rękodzielnicze w ramach Klubu Twórczej Inspiracji 7 i 21 października o godz. 17.00. 27 października o godz. 12.00 odbędzie się bezpłatne spotkanie dla seniorów interesujących się literaturą. A 8 i 22 października o godz. 12.00 warsztaty Kreatywności dla Seniorów. Na zajęcia obowiązują zapisy.

Filia nr 8, ul. Ks. B. Sychty 18

W bibliotece w każdy poniedziałek odbywają się indywidualne konsultacje dla seniorów w zakresie podstaw obsługi komputera. Zgłoszenia prosimy kierować na adres e-mail: filia_8@wbpg.org.pl lub pod nr. telefonu: 58 341-40-19, w godzinach pracy placówki.

Filia nr 14, ul. Opolska 3

14 października 2016 r. o godz. 17.00 odbędzie się spotkanie prozdrowotne dla seniorów z Czesławem Dawiskibą nt. „Dobroczynna sól - historia, właściwości lecznicze”. Wstęp wolny!

21 października 2016 r. o godz. 17.00 odbędą się warsztaty z rękodzieła „Medaliony - Kaboszony.” Materiały na warsztaty zostaną zapewnione. Obowiązują zapisy. Wstęp wolny!

Filia nr 18, ul. Manifestu Połanieckiego 32-34

W poniedziałek, 17.10.2016 r. o godz. 16.00 zorganizowane zostaną bezpłatne warsztaty plastyczne dla seniorów Styropianowy Patchwork. Warsztaty odbędą się w ramach cyklu zajęć „Pomysł na popołudnie”.

Biblioteka Główna, Targ Rakowy 5/6

W bibliotece prowadzone są indywidualne konsultacje dla seniorów, podczas których można nauczyć się poruszania po internecie oraz obsługi edytora tekstu Microsoft Word. Termin oraz godziny - do ustalenia po zgłoszeniach chętnych do szkoleń seniorów. Czas trwania konsultacji - 45 min.

Przyjdź na koncert

„Muzyka filmowa z Oskarem w tle” w wykonaniu kwartetu smyczkowego Baltic.

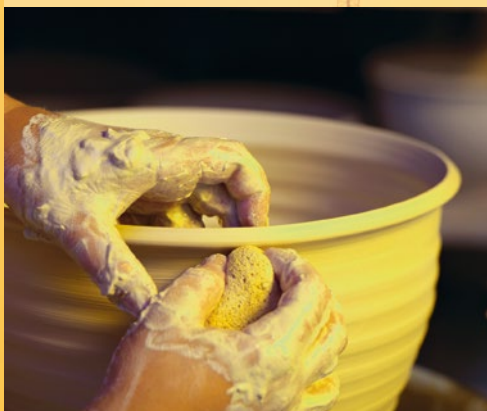
Europejskie Centrum Solidarności (Audytoryum), pl. Solidarności 1, 10 października 2016 r., godz. 13.00.

Bezpłatne wejściówki do odbioru w Fundacji Sztuka Życia Niepokonani (wejście Redakcja Dziennika Bałtyckiego, ul. Garncarska, pokój nr 10) w dniu 5 października w godz. 10.00-13.00 lub do wylosowania podczas spotkania konsultacyjnego i badań.

Zostań artystą

Gdańska Galeria Miejska zaprasza seniorów na warsztaty ceramiczne. Odbywają się one w każdy wtorek w godzinach od 11.00 do 13.00. Koszt każdego warsztatu to jedynie 10 zł.

Pracownia dysponuje piecem ceramicznym, kołem garncarskim, prasą graficzną oraz niezbędnymi narzędziami, szklivami, tlenkami itp. Warsztaty prowadzi Grażyna Tomaszewska-Sobko. Pracownia mieści się przy ul. Grobla I ½. Na zajęcia obowiązują zapisy pod nr. tel. 665-770-551 lub mailowo gtomaszewska@ggm.gda.pl

Nigdy nie jest za późno, by zostać artystą.

Weź wnuczęta do filharmonii

W niedzielę, 9 października, o godzinie 12 w Sali Koncertowej na Ołowiance odbędzie się Koncert Familijny pt. „Najpiękniejsze piosenki dla najmłodszych”. W programie wydarzenia najmłodszy usłyszą aranżacje piosenek z filmów „Akademia Pana Kleksa”, fragmenty programu „Domowe przedszkole”, a także przeboje muzyki popularnej. Bilety w specjalnej cenie dla seniorów i ich wnucząt już od 10 złotych! Liczba biletów objętych promocją jest ograniczona. Drugi koncert, na który zaproszeni są seniorzy, odbędzie się 28 października. Podczas „Romantycznej Jesieni” Orkiestrę Symfoniczną PFB popro-

wadzi światowej sławy dyrygent, Michael Zilm. Bilety na koncert dla seniorów kosztują tylko 10 złotych - bez ograniczeń czasowych!

Bilety do nabycia w kasach Polskiej Filharmonii Bałtyckiej. Więcej informacji na stronie www.filharmonia.gda.pl, pod numerami tel.: 58 320-62-62 i 58 323-83-62 oraz pod adresem e-mail: bilety@filharmonia.gda.pl

Pokaż wnuczkom cudowny świat opery

- Już od najmłodszych lat musimy uczyć widza, jak obcować z operą - mówi Wacław Kunc, dyrektor Opery Bałtyckiej w Gdańsku. - Jeśli nie nauczymy dziecka, w jaki sposób posługiwać się sztukami, to w dorosłym życiu będzie miało z tym problem. Podobnie jest z teatrem - musimy nauczyć jak największe grono osób odbioru sztuki.

Do wspólnego spędzania czasu w operze zachęcamy pokolenie babć i dziadków. Pokażcie swoim wnuczkom świat muzyki i opery podczas niedzielnych spotkań pt. OPERA TU!TU!. Program spotkań został stworzony z myślą o rodzinach z dziećmi w wielu 4-10 lat. Podczas OPERA TU!TU! dzieci będą odkrywać operę od podstaw, poznają świat instrumentów muzycznych, ludzkich głosów oraz najszlachetniejszych oper i przedstawień muzycznych. Odnajdą odpowiedzi na najróżniejsze pytania, w tym: czy w operze zawsze się tylko śpiewa, czym jest partia, a czym libretto.

Spotkania odbywać się będą w niedzielę o godz. 11.00. Terminy w roku 2016: 8, 23 października, 6, 20 listopada, 18 grudnia. Bilet: 20 zł, dostępne pakiety rodzinne.

Dzień Seniora w Pałacu Młodzieży

Dla starszej młodzieży 19 października w Pałacu Młodzieży przy ul. Ogarnej 56 przygotowano warsztaty ceramiczne, karaoke i występy taneczne i wokalne. Uczestnictwo w zajęciach jest bezpłatne, ale ze względu na ograniczoną liczbę miejsc obowiązują zapisy pod nr. telefonu 58 301-40-09, 58 301-60-07 lub w placówce.

Centrum Sztuki Współczesnej ŁAZNIA to miejsce, w którym spotykają się pokolenia

- Starając się łączyć doświadczenia osób w różnym wieku, stworzyliśmy REDESIGN - cykl warsztatów międzypokoleniowych.

Seniorzy lubią uczestniczyć w życiu kulturalnym.

W ramach projektu osoby młode oraz seniorzy spotykają się co tydzień w Nowym Porcie - mówią organizatorzy.

W październiku odbędą się zajęcia „Papier, kamień”, „Światne instalacje”, „Nowe życie butelek”. Zadaniem uczestników będzie wyszukanie i reaktywowanie zapomnianych przedmiotów, przywrócenie im funkcjonalności, a także nadanie nowego znaczenia.

- Jeśli macie ochotę do nas dołączyć, wymienić się doświadczeniem, spróbować czegoś nowego, zapraszamy - zachęcają organizatorzy zajęć. Informacje dodatkowe: warsztaty@laznia.pl lub tel. 518-240-845.

Akademia Seniora Swissmed

6 października 2016 r. rusza Akademia Seniora Swissmed. Odbywające się w jej ramach wykłady mają charakter otwarty, skierowane są do osób starszych, ale także do opiekunów i ich rodzin. Podczas wykładu, który trwa około 2 godzin, jest czas na dyskusję, pytania i rozmowy indywidualne. Spotkania odbywają się w Centrum Opieki i Aktywizacji Seniorów Swissmed, przy ul. Wileńskiej 44. W październiku odbędą się wykłady według harmonogramu:

- **6.10** - wykład inauguracyjny: „Jak być zdrowym seniorem?”. Edukacja, ruch, aktywność.
- **13.10** - „Profilaktyka oparta na ruchu”. Jak zachować młodość i opóźnić procesy starzenia?
- **20.10** - Senior w reklamie. Jak nie dać się omamić złudzeniom.
- **27.10** - Suplementy diety. Czy zawsze na zdrowie?
- **03.11** - Ergonomia w domu i ogrodzie. Komu zawdzięczamy ulepszenia?
- **10.11** - Polipragmazja. Czy tabletkę potrzebną jest na każdą dolegliwość?
- **17.11** - Cholesterol - cichy zabójca. Jak się przed nim bronić?

OPRAC. GABRIELA DUDZIAK, OLIMPIA SCHNEIDER

Szczegółowy program Miesiąca Seniorów zamieszczony jest na stronie www.gdansk.pl/seniorzy.

Pod patronatem Prezydenta Miasta

1 października - 31 grudnia 2016 r.
– VIII edycja akcji „Na wszelki wypadek” pt.: **Wiem - jestem BEZPIECZNY**

Miejsce: Gdańsk; szkoły podstawowe

Organizacja konkursów w zakresie bezpieczeństwa w szkołach podstawowych (dla uczniów, nauczycieli i placówek wychowawczo – dydaktycznych). Konkursy są dedykowane uczniom klas 0-V, nauczycielom oraz szkołom. Więcej informacji na stronie: www.nawszelkiwypadek.pl

1 października 2016 r. – Koncert charytatywny z udziałem Piotra Rubika pt.: „Moja Historia”

Miejsce: Gdańsk; Polska Filharmonia Bałtycka, ul. Ołowianka 1 (wstęp na zaproszenia)

Podczas wieczoru będzie można usłyszeć koncert największych przebojów Piotra Rubika w towarzystwie nowych, czasem zaskakujących interpretacjach zaproszonych solistów. Usłyszymy m.in. Agnieszke Przekupień i Mariusza Januszkiewicza. Całkowity dochód z koncertu oraz aukcji przedmiotów podarowanych przez osoby z ze świata sportu zostaną przeznaczone na organizację Festiwalu Innowacyjnej Edukacji, zaplanowanego na 26 kwietnia 2017 r.

5-6 października 2016 r. – 11. Festiwal Filmów Jednodniowych

Miejsce: Gdańsk; Centrum św. Jana, ul. Świętojańska 50 (wstęp wolny)

Wydarzenie jest imprezą cykliczną, a jej głównym celem jest promowanie kultury filmowej oraz rozwijanie zainteresowań w zakresie twórczości w tej dziedzinie sztuki, a w szczególności promowanie mało popularnej krótkiej formy filmowej, jako przejawu artystycznej ekspresji.

9 października 2016 r.
– Uroczysty Koncert Papieski pt.: **„Wielkość w skromności”**

Miejsce: Gdańsk; bazylika pw. Św. Brygidy, ul. Profesorska 17 (wstęp wolny)

Koncert organizowany w ramach obchodów XVI Dni Papieskich w wykonaniu m.in. artystki Moniki Kuszyńskiej i orkiestry oraz Marcina Rogozińskiego.

12 października 2016 r.
– Konferencja pt.: **„Nowoczesne technologie i nowe rynki szansą na Twój biznes”**

Miejsce: Gdańsk; Hotel Hilton, ul. Targ Rybny 1 (rejestracja)

Ogólnopolski program motywacyjno-edukacyjny stworzony z myślą o wsparciu polskich przedsiębiorców. Uczestnicy dowiedzą się: jak wykorzystać szanse biznesowe i zwiększyć swoją konkurencyjność dzięki możliwościom, jakie dają internet i nowoczesne technologie, jak bez barier podbić rynki międzynarodowe i jak referendum w Wielkiej Brytanii może wpłynąć na działalność polskich firm.

13-14 października 2016 r.
– II Konferencja żywieniowa.
Wyzwanie: zdrowe wychowanie.

Miejsce: Gdańsk; Oliva Business Centre, budynek Oliva Four, al. Grunwaldzka 472A (bilety)

Konferencja ma na celu wymianę doświadczeń dyrektorów, nauczycieli, dietetyków i rodziców, którzy mają wspólny cel – poprawić jakość jedzenia w szkołach i przedszkolach oraz propagować zdrowy, sportowy styl życia wśród dzieci i młodzieży.

15 października 2016 r.
– Koncert charytatywny Kayah **„The Best”** w ramach cyklu **„Głosy dla Hospicjów”**

Miejsce: Gdańsk; Polska Filharmonia Bałtycka, ul. Ołowianka 1 (bilety)

Koncert z okazji Światowego Dnia Hospicjów i Opieki Paliatywnej, w ramach cyklu „Głosy dla Hospicjów”, wystąpi jedna z najbardziej rozpoznawalnych wokalistek w kraju. Całkowity dochód z koncertu zostanie przekazany na rzecz gdańskiego Hospicjum im. ks. E. Dutkiewicza SAC.

19-21 października
– **Young Business Festiwal**

Miejsce: Pomorski Park Naukowo Technologiczny (al. Zwycięstwa 96/98, Gdynia) oraz Oliva Business Centre (al. Grunwaldzka 472 A, Gdańsk) (wstęp wolny)

Jedno z największych wydarzeń dotyczących młodej przedsiębiorczości i samorozwoju w Polsce. Celem festiwalu jest pokazanie młodym mieszkańcom Polski północnej jak zaczęli najlepsi i wskazanie im drogi rozwoju. Podczas festiwalu można uzyskać wskazówki, jak stawiać kroki w świecie biznesu oraz jak rozwijać biznes już istniejący.

20-22 października 2016 r.
– XV Zjazd Polskiego Towarzystwa Naddźwiękowy Tętniczy

Miejsce: Sopot; Hotel Sheraton, ul. Powstańców Warszawy 10 (bilety)

Ogólnopolski Zjazd Naukowy dla środowiska lekarzy hipertensjologów oraz lekarzy chcących poszerzyć wiedzę z dziedziny kardiologii, diabetologii, pediatrii.

21 października 2016 r. – Konferencja Naukowo-Szkoleniowa „SLI. APD. Nowe spojrzenie na specyficzne trudności w funkcjonowaniu dzieci z zaburzeniami językowymi i słuchowymi”

Miejsce: Gdańsk; ATENEUM – Wyższa Szkoła, ul. 3 Maja 25a (zaproszenia)

Celem konferencji jest przybliżenie problematyki związanej ze specyficznymi trudnościami w nabywaniu języka (SLI) oraz zaburzeniami przetwarzania słuchowego (APD). Dotyczą one coraz większej liczby dzieci, które doświadczają na co dzień problemów w uczeniu się i funkcjonowaniu społecznym.

21-22 października 2016 r.
– Międzynarodowe Sympozjum Naukowe **„Stosowana analiza zachowania w badaniach i terapii zaburzeń ze spektrum autyzmu”**

Miejsce: Gdańsk; Instytut Psychologii UG, ul. Bażyńskiego 4, (rejestracja)

W programie interesujące wykłady wybitnych specjalistów z Polski i zagranicy (dr Svein Eikeseth, dr Per Holth, dr Neil Martin). Przedstawione zostaną m.in. skuteczne i potwierdzone naukowo techniki terapii dla osób z autyzmem oparte o zasady stosowanej analizy zachowania, nowoczesne technologie wykorzystywane w pracy z dziećmi z autyzmem oraz możliwości rozwoju płynące ze współpracy w ramach BACB. Zaprezentowana będzie działalność IWRD oraz placówek współpracujących z IWRD. Rodzice dzieci z autyzmem – podopiecznych IWRD – opowiedzą o swoich doświadczeniach w realizacji domowych programów edukacyjno-terapeutycznych.

22-23 października 2016 r.
– II prelekcja **„Rails Girls Tricity”**

Miejsce: Gdynia; Pomorski Park Naukowo-Technologiczny, al. Zwycięstwa 96/98 (rekrutacja)

To już drugie spotkanie z praktykami z branży IT, którego celem jest szerzenie wiedzy z zakresu IT oraz nowych technologii wśród osób, które są zainteresowane tą tematyką i planują się przebranżowić.

25-26 października 2016 r. – INcoming Poland Gdańsk & Pomorski Region – workshop turystyki przyjazdowej

Miejsce: Gdańsk; MTG, ul. Żaglowa 2 (zaproszenia)

Wydarzenie, którego główną misją i celem jest stworzenie warunków do nawiązywania kontaktów biznesowych w zakresie pakietacji i sieciowania sprzedaży oferty przejazdowej do Polski.

Przewodnik po Urzędzie Miejskim w Gdańsku

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków
ul. Wały Jagiellońskie 1 (Wozownia)
tel. +48 58 323 71 00

Biuro Prezydenta ds. Kultury
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 61 30

Biuro Prezydenta ds. Sportu
ul. Długi Targ 39/40
tel. +48 58 526 81 00

Biuro Rady Miasta Gdańska
ul. Wały Jagiellońskie 1 (Nowy Ratusz)
tel. +48 58 323 70 05

Biuro Zamówień Publicznych
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 61 29

Kancelaria Prezydenta
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 61 30

Miejski Rzecznik Konsumentów
ul. Wały Jagiellońskie 1 (Nowy Ratusz)
tel. +48 58 323 70 11

Urząd Stanu Cywilnego
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 61 39

Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
ul. Wyspiańskiego 9A
tel. +48 58 778 60 30

Wydział Budżetu Miasta i Podatków
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 62 77

Wydział Finansowy
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 62 67

Wydział Geodezji
ul. 3 Maja 9
tel. +48 58 323 67 70

Wydział Gospodarki Komunalnej
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 61 21

Wydział Kadry i Organizacji
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 62 06

Wydział Obsługi Mieszkańców
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 60 20

Wydział Polityki Gospodarczej
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 63 22

Wydział Programów Rozwojowych
ul. Kartuska 5
tel. +48 58 526 80 00

Wydział Promocji, Informacji i Komunikacji Społecznej
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 63 37

Wydział Rozwoju Społecznego
ul. Kartuska 5
tel. +48 58 323 67 27

Wydział Skarbu
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 63 79

Wydział Spraw Obywatelskich
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 63 72

Wydział Środowiska
ul. Kartuska 5
tel. +48 58 323 68 10

Wydział Urbanistyki i Architektury
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 64 51

Zespół Obsługi Mieszkańców nr 1
ul. Partyzantów 74
tel. +48 58 323 69 00

Zespół Obsługi Mieszkańców nr 2
ul. Miłskiego 1
tel. +48 58 323 71 70

Zespół Obsługi Mieszkańców nr 3
ul. Nowe Ogrody 8/12
tel. +48 58 323 60 30 oraz 68

Zespół Obsługi Mieszkańców nr 4
ul. Wilanowska 2
tel. +48 58 323 71 30

Urząd Miasta czynny w godzinach:

poniedziałek, wtorek, czwartek: **8.00-16.00**

środa: **8.00-17.00**

piątek: **8.00-15.00**

W ramach Gdańskich Dni Seniora zapraszamy seniorów na koncert charytatywny. Odbiór bezpłatnych wejściówek od 3 października w Biurze Ogłoszeń Dziennika Bałtyckiego (Targ Drzewny 9/11).

jestem z GDAŃSKA

CHARYTATYWNY KONCERT GWIAZD

08.10.2016 r. Gdańsk
Centrum św. Jana
Gdańsk godz. 14

Klenczon Projekt

Największe przeboje
CZERWONYCH GITAR I KLENCZONA

Michał Gasz

Pokaz Iluzji

Piotr Szumny

ORGANIZATORZY:
GDAŃSK, Życia

SPONSORZY I PARTNERZY:
SKOK ubezpieczenia, PROJECT, LOTOS, NIEPOKONANI, Dziennik Bałtycki

OPRAC. MAGDALENA TREDER

Wszystkie wydarzenia objęte patronatem honorowym Prezydenta Miasta Gdańska dostępne są na stronie internetowej: www.gdansk.pl

PRZYGARNIJ PSA

Szukasz czworonożnego przyjaciela? Adopcje w schronisku „Promyk” odbywają się od poniedziałku do niedzieli w godz. 11.00-15.30. Zwierzęta mogą być adoptowane wyłącznie przez osoby pełnoletnie. Osoby niepełnoletnie, decydując się na adopcję czworonoga, muszą przyjechać z osobą dorosłą.

Schronisko dla Bezdomych Zwierząt „Promyk”

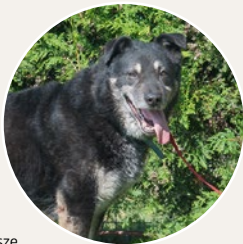
Gdańsk Kokoszki, ul. Przyrodników 14
tel. 58 522 37 27

www.schroniskopromyk.pl

DŹEKI

Wiek.: ok 12 lat / wielkość: duży / szczepienia: tak / kastracja: tak / boks: 15

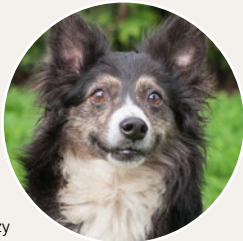
W schronisku „mieszkam” od 2008 roku. Pomimo moich lat wciąż jestem w całkiem niezłej kondycji fizycznej i zdrowotnej. Lubię spacerować długodystansowo. Cechuje mnie brak agresji w stosunku do innych psów. Do ludzi muszę nabrać trochę zaufania. Znacznie szybciej łapię pozytywny kontakt z kobietami. Jestem dość cierpliwy, chociaż nie lubię gwałtownych zmian, które trochę mnie stresują i potrzebuję więcej czasu, żeby się do nich przyzwyczaić. Jeśli chodzi o środowisko wodne, to owszem lubię brodzić w wodzie, ale nie pływam. Dość dobrze znoszę zabiegi pielęgnacyjne typu czesanie. Znajomość podstawowych komend mam opanowaną na poziomie dobrym. Najlepiej, jakbym zamieszkał w domu z ogrodem, pod warunkiem, że będę wychodził na spacer poza jego teren. Czekam na Was w boksie 15.

ELMO

Wiek.: ok. 7 lat / wielkość: mały / szczepienia: tak / kastracja: tak / boks: d – 11

W połowie sierpnia znalazłem mnie na ul. Chopina. Trudno było mi się przystosować do schroniskowych warunków. Większość czasu spędzam w budzie i może dlatego nikt z odwiedzających mnie nie zauważył. Jestem spokojnym psem, który bez problemu dzieli swój kocyk z innym towarzyszem niedoli. Na początku trochę się „spinam”, ale jak poczuje się pewnie i bezpiecznie, to okazuje się, że łapię fantastyczny kontakt z ludźmi. Bez problemu można nawet brać mnie na ręce. Na smyczy chodzę ok. 10 w schronisku nie miałem kontaktu z małymi dziećmi. Lubię czuć bliskość człowieka. Czekam na Was w kocu D-11.

KOFI

Wiek.: ok. 10 lat / wielkość: mały / szczepienia: tak / kastracja: tak / boks: 9

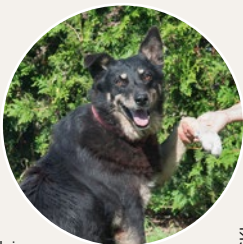
28 sierpnia zostałem znaleziony na ul. Gudzkiego. Bardzo źle znoszę pobyt w schroniskowym kocu. W pierwsze dni większość czasu spędzałem w budzie, praktycznie z niej nie wychodząc. Później okazało się, że mam spory problem z zębami i część z nich musiano mi usunąć. Generalnie jestem bardzo spokojnym psem, który praktycznie daje ze sobą zrobić wszystko. Można mnie dotykać we wszystkie miejsca, a nawet nosić na rękach. Nie jestem jakimś szczególnie aktywnym psem ruchowo. Znajomość komend mam opanowaną w stopniu minimalnym. Z racji wieku mam też problem ze słuchem. W stosunku do ludzi jestem nastawiony przyjaźnie. Wydaje się, że raczej nie nadaję się do domu z małymi dziećmi. Jestem typem psia, który jednak woli spokój i stabilizację. Kiedy jeszcze przebywałem we wspólnym kocu z innymi psami, to raczej właśnie trzymałem się na uboczu i nie stwarzałem konfliktowych sytuacji. Na smyczy chodzę poprawnie. Byłbym idealnym towarzyszem dla osób starszych. Ogólnie mój stan zdrowia określany jest przez schroniskowych lekarzy weterynarii jako dobry. Czy znajdzie się ktoś, kto da mi nowy dom jeszcze przed nadchodzącą zimą? Czekam na takich ludzi w kocu nr 9.

LUSIA

Wiek.: 11 lat / wielkość: średnia / szczepienia: tak / sterylizacja: tak / boks: 46

W schronisku spędziłam większość mojego życia. Mieszkam tu od 2008 roku. Miałam wtedy około trzech lat. Niestety, przez cały ten okres nikt nie zechciał nawet dać mi szansy na nowy dom. Być może stało się tak ze względu na mój pospolity wygląd. Chociaż nie powinno się nikogo oceniać po zewnętrznych walorach, ale niestety, tak czasem bywa. To, że tyle czasu tu jestem, nie powinno mnie jednak dyskwalifikować, bo jestem łagodną, niekonfliktową sunią. Owszem, w pierwszym momencie, przedzielona ogrodzeniem koca od człowieka, szczekam, ale zupełnie inaczej jest w bezpośrednim kontakcie. Pomimo wieku, wciąż jestem bardzo aktywna ruchowo. Lubię pieszczoły i dobrze reaguję na dotyk człowieka. Znam podstawowe komendy. Jestem nauczona prawidłowego chodzenia na smyczy. Całkiem fajnie współpracuję z przewodnikiem, pilnuje się go. Cechuje mnie także przyjazny stosunek do ludzi i innych psów. Do kotów jestem nastawiona raczej neutralnie. Mój stan zdrowia na dziś jest określony przez schroniskowego lekarza weterynarii jako dobry. Poszukuję domu spokojnego, dającego poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Zapraszam na spacer z zapoznaczcze.

FOT. GRZEGORZ ZALESKI

Tydzień Niemiecki

W 2016 r. przypada 25. rocznica podpisania przez Polskę i Niemcy Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy oraz 40. rocznica zawarcia przez Gdańsk i Bremę partnerstwa miast. Z tej podwójnej okazji Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku organizuje, we współpracy z Teatrem Szekspirowskim, Tydzień Niemiecki.

FOT. MAT. PRASOWE

Orkiestra Kameralna z Uniwersytetu w Greifswaldzie to jedna z propozycji muzyki klasycznej.

CORNELIA PIEPER

Konsul generalna Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku

Ważnym punktem Tygodnia Niemieckiego będą występy niemieckich teatrów w Gdańskim Teatrze Szekspirowskim: Teatru Bremy, Bremer Shakespeare Company oraz Badisches Staatstheater Karlsruhe. W Teatrze w Oknie zespół Theater am Faden zaprezentuje bań braci Grimm dla dzieci „Jorinde und Joringel”, zaś w Teatrze Wybrzeże zobaczymy „Śmierć myśliwego”.

Obok klasycznej muzyki w wykonaniu Filharmoników Bremeńskich na oficjalnej gali otwarcia oraz występu Orkiestry Kameralnej Uniwersytetu w Greifswaldzie, zobaczymy także koncert złożonej z instrumentów dętych Orkiestry Policji Meklemburgii - Pomorza Przedniego, a także koncert muzyki eksperymentalnej w wykonaniu Svena Helbiga i Chóru Kameralnego 441 Hz.

Imprezom towarzyszyć będzie 15 wystaw: w Gdańskim Teatrze Szekspirowskim, Galerii Günтера Grassa, Gdańskiej Galerii Miejskiej 2, Dworze Artusa oraz Teatrze Muzycznym w Gdyni.

Dużym zainteresowaniem powinien cieszyć się występ kabarecisty, aktora i autora książek Steffena Möllera na deskach Teatru Szekspirowskiego. Dwie konferencje zostaną poświęcone niemieckiej recepcji fenomenu „Solidarności”: w Europejskim Centrum Solidarności i na Uniwersytecie Gdańskim. Natomiast do Basenu im. Władysława IV w gdańskim porcie zawinie fregata „Karlsruhe”, która otworzy swoje pokłady dla zwiedzających i uczestników konferencji „Brema/Gdańsk Business Networking”.

FOT. MAT. PRASOWE

Stefan Möller jest dobrze znany polskiej publiczności.

Wraz z Przewodniczącym Senatu Bremy i jej burmistrzem, Carstenem Sielingem, otworzę Tydzień Niemiecki już 19 października na uroczystej gali w Teatrze Szekspirowskim. Szczegółowe informacje o terminach i miejscach poszczególnych wydarzeń oraz o sposobach nabycia biletów znajdują się na stronach internetowych.

Jan Małgorzewicz – życie gdańszczanina ze starym rodowodem

Skąd w nim tak duża potrzeba szukania śladów przeszłości miasta, w którym spędził całe życie? Jak to możliwe, że w osiemdziesięcioletniej głowie zachowało się tyle szczegółowych wspomnień? Jan Małgorzewicz, z gdańskiej rodziny od pokoleń. Poznaj historię jego życia.

IZABELA BIAŁA

Jan Małgorzewicz to gdańszczanin w trzecim pokoleniu. Urodził się w 1936 r. Jego matka, Małgorzata z domu Borowska zmarła w kilka dni po porodzie. Chłopca wychowywali dziadkowie Bolesława i Jan Borowscy oraz siostra babci – Helena Zielińska. Zarówno Borowscy, jak i Zielińscy to gdańskie rodziny, przedstawiciele tutejszej Polonii. Ojciec bohatera, Franciszek Małgorzewicz, pochodził z Pomorza i jako 18-latek przyjechał tu za nauką i pracą. Był urzędnikiem Polskiej Dyrekcji Kolei w Gdańsku. Ewakuowany wraz z całą załogą dyrekcji do Torunia, tuż przed 1 września 1939 r., całą wojnę spędził ukrywając się w Borach Tucholskich. Wrócił do syna dopiero w maju 1945 r.

Sąsiedzi dobrze żyli ze sobą

W domu rodzinnym mówiono oczywiście po polsku, ale po wybuchu wojny już tylko przy zamkniętych drzwiach i oknach.

- Na ulicy dziadkowie musieli rozmawiać po niemiecku - wspomina pan Jan, którego w 1942 r. przymusowo posłano do niemieckiej szkoły. Po 3,5 roku nauki sam również doskonale władał niemieckim (co zresztą pozostało mu do dziś).

Trudno było nie znać języka niemieckiego, skoro pod numerem 3 przy ul. Nowomiejskiej (niem. Jungstädtische Str.) na siedem rodzin mieszkała tylko jedna polska – Borowskich.

Pan Jan twierdzi, że wszyscy sąsiedzi dobrze żyli ze sobą i nawet wybuch wojny nie wpłynął na ich kontakty.

Pamiętam jak wczoraj

Jan Małgorzewicz miał 9 lat, kiedy wojska radzieckie szturmowały

Jan Małgorzewicz w swoim mieszkaniu, maj 2016 r.

FOT. GRZEGORZ MEHRING

w portach całego świata. Często wyjeżdżał na wielomiesięczne kontrakty.

Podczas jednego z takich wyjazdów zlikwidowany został grób jego matki. Małgorzata Małgorzańska pochowana została na cmentarzu parafialnym św. Józefa i św. Brygidy (przy dzisiejszej ul. Giełguda, powyżej placu Zebrani Ludowych). - Na początku lat 80. władze postanowiły zrównać ten cmentarz z ziemią - wspomina. - Zawsze na wszystkich świętych chodzę w miejscie, gdzie była jej mogiła, zapalam lampkę i modłę się.

Człowiek legenda i Muzeum II Wojny Światowej

Pana Jana niedawno odwiedziła ekipa filmowa z Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

- Od kilku lat realizujemy nagrania notacji filmowych ze świadkami historii. W szerokiej tematyce znajdują się również zagadnienia związane z Gdańskiem. Jednym z takich świadków historii jest właśnie pan Jan Małgorzewicz - mówi Waldemar Kowalski z Muzeum II Wojny Światowej. - Jego wspomnienia, które nagraliśmy, obejmują m.in. okres wojenny, gdzie opowiada o nauce w szkole niemieckiej, w tym o obowiązkowym udziale młodzieży w masówkach, np. z okazji urodzin Hitlera - opowiada Kowalski. - W chłopięcej pamięci zapisały się na trwałe fakty związane z przerwaniem nauki w styczniu 1945 r., z nalotami na miasto, ostrzałem artyleryjskim, pożarami domów i wejściem wojsk sowieckich, 26 marca 1945 r.

Pierwszymi słuchaczami wspomnień byli jednak synowie Jana Małgorzewicza: - Namawiają, żebyśmy książkę napisał. Może kiedyś...

Gdańsk w marcu 1945 r. Doskonale zapamiętał płonące miasto, ucieczkę rodziny z domu, noce spędzone w schronach.

Kiedy dzisiaj opowiada o strasznym głodzie, który panował w Gdańsku tuż po wojnie, słuchaczom trudno jest w to wierzyć (na przykład jego siedmio- i dziesięcioletnim wnuczkom).

- Zdarzało się, że ludzie z głodu na ulicach umierali, zwłaszcza starsi samotni Niemcy byli w tragicznej sytuacji - dodaje pan Jan.

Polonia? Co za Polonia!

Przedstawicielom gdańskiej Polonii po wojnie nie było łatwo.

- Ja jako dziecko tego nie odczuwałem, ale przez długie lata Polacy z przedwojennego Gdańska nie byli akceptowani przez ludność napływową. Odczuła to cała moja rodzina - uważa pan Jan. - Cóż z tego, że mówiliśmy po polsku? Ponieważ

byliśmy gdańszczanami, uważali nas automatycznie za Niemców. Babcia wspominała często wizytę w urzędzie, gdzie przedstawiła się jako przedstawicielka gdańskiej Polonii. „Co za Polonia!?! Pierwsze słyszę, pani Niemką była!” Tak odpowiedzieli.

Na szczęście w Szkole Podstawowej nr 1 przy ul. Wałowej, gdzie dziewięcioletni Janek rozpoczął naukę (od czwartej klasy), nie było takich problemów.

- W podstawówce była istna mieszanina: autochtoni, napływowcy ze wschodu, Wilno, Lwów, Warszawa, inne rejony... - wylicza. - My jako dzieci nic sobie nie robiliśmy z niemiłych klimatów dorosłych. Nikt nikomu nie wytykał, że: „ty Niemiec, a ty Rusek”.

Grób matki stracony z oczu

Pan Jan ukończył wymarzoną Szkołę Morską w Gdyni. Pracował

TU ZNAJDZIESZ HEROLDA GDAŃSKIEGO

- **Alfa Centrum**, ul. Kołobrzeska 41 c, www.alfacentrum.pl • **Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego**, ul. Wita Stwosza 53, www.bg.ug.edu.pl • **Biuro Rady Miasta Gdańska**, ul. Wały Jagiellońskie 1 • **Centrum Handlowe Morena**, ul. Schuberta 102 A, www.galeriamorena.pl • **Centrum Handlowe Osowa**, ul. Spacerowa 48, www.chosowa.pl • **Centrum Sztuki Współczesnej Łażnia**, ul. Jaskółcza 1, www.laznia.pl • **CICO Cafe & Restaurant**, ul. Piwna 28/30, www.cico.pl • **Galeria Bałtycka**, al. Grunwaldzka 141, www.galeriabaaltycka.pl • **Galeria Madison**, ul. Rajska 10, www.madison.gda.pl • **Galeria Przymorze**, ul. Obronców Wybrzeża 1, www.galeriaprzyomorze.eu • **Hipermarket Tesco**, ul. Cienista 30, www.tesco.pl • **Instytut Kultury Miejskiej**, ul. Długi Targ 39/40, www.ikm.gda.pl • **Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku**, ul. Leczkowa 1A, www.mopr.gda.pl • **Mon Balzac cafe bar**, ul. Piwna 36/39, www.monbalzac.pl • **Muzeum Historyczne Miasta Gdańska**, ul. Długa 47, www.mhmg.pl • **Nadmorskie Centrum Medyczne sp. z o.o.**: Dom Medyczny, ul. Abrahama 25, www.ncm.com.pl/abrahama, Dom Medyczny, ul. Biwakowa 3, www.ncm.com.pl/biwakowa, Dom Medyczny, ul. Gospody 7, www.ncm.com.pl/gospody, Dom Medyczny, ul. Gdynska 1, www.ncm.com.pl/gdynska, Dom Medyczny, ul. Jagiellońska 7, www.ncm.com.pl/jagiellonska, Dom Medyczny, ul. Kilińskiego 34, www.ncm.com.pl/kilinskiego, Dom Medyczny, ul. Kołobrzeska 46, www.ncm.com.pl/kolobrzeska, Dom Medyczny, ul. Otomańska 74, www.ncm.com.pl/otomanska, Dom Medyczny, ul. Polanki 7, www.ncm.com.pl/polanki, Dom Medyczny, ul. Świętokrzyska 4, www.ncm.com.pl/swietokrzyska, Administracja NCM, ul. Majewskich 26 • **P&M, Pasta and More**, ul. Piwna 64/65, kontakt: 793 300 981 • **Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Gdańsku**, al. Gen. J. Hallera 14, www.pbw.gda.pl • **Politechnika Gdańska**, ul. Narutowicza 11/12, www.pg.edu.pl • **Polska Filharmonia Bałtycka**, Ołowianka 1, www.filharmonia.gda.pl • **Pomorskie Centrum Traumatologii**, SOR, ul. Nowe Ogrody 6, www.copernicus.gda.pl • **Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy**, ul. Słowackiego 200, www.airport.gdansk.pl • **Restauracja u Dzika**, ul. Piwna 59/60, www.pierogarniaudzika.com • **Restauracja Rosyjska**, ul. Długi Targ 11, www.kuchnia-rosyjska.aleks.pl • **Schronisko Promyk**, ul. Przyrodników 14, www.schroniskopromyk.pl • **Stadion Energa Gdańsk**, Pokoleń Lechii Gdańsk 1, www.pgearena.gdansk.pl • **Szkoły im. św. Jana de la Salle**, ul. Słowackiego 101, www.lasalle.gda.pl • **Szpital Specjalistyczny św. Wojciecha**, al. Jana Pawła II 50, www.szpital.gda.pl • **Urząd Miejski w Gdańsku**, ul. Kartuska 5, ul. Nowe Ogrody 8/12, www.gdansk.pl • **WIMBP, Biblioteka Główna**, ul. Targ Rakowy 5/6, www.wbpg.org.pl • **Zespół Obsługi Mieszkańców nr 1**, ul. Partyzantów 74 • **Zespół Obsługi Mieszkańców nr 2**, ul. Miłskiego 1 • **Zespół Obsługi Mieszkańców nr 4**, ul. Wilanowska 2 • **okolicie dworca PKP Gdańsk Główny** • **okolicie CITY FORUM** (pasaż dolny) • **deptak przy knie Krewetka** • **okolicie dworca PKP Gdańsk Politechnika** • **wejście główne do Galerii Bałtyckiej** • **okolicie dworca PKP Gdańsk Przymorze-Uniwersytet** • **Gdańskie szkoły i placówki oświatowe**

Lekcje samorządności. Miasto należy do mieszkańców

Rozmowa z Bogdanem Oleszkiem, przewodniczącym Rady Miasta Gdańska.

Skąd pomysł i w jakim celu organizowane są lekcje samorządności?

Nie jest to nowość, ale coś, co się już sprawdziło. Lekcje w Nowym Ratuszu odbywają się już trzecią kadencję, od ponad 10 lat. Uważam, że to jeden z naszych obowiązków wobec mieszkańców.

Na czym on polega?

Nie tylko na interweniowaniu w sprawach mieszkańców, ale też na informowaniu. Jeśli mają oni wiedzieć, co się dzieje w Gdańsku, powinni się też orientować, o co chodzi w licznych projektach podejmowanych przez radę i realizowanych później w mieście.

To chyba nie tylko informowanie, ale też w jakimś sensie rodzaj agitacji lub przynajmniej aktywizacji.

Agitacji na pewno nie. Jednym z elementów lekcji jest wskazanie na pewną apolityczność władzy samorządowej, której specyfika wymaga współdziałania klubów politycznych. W Gdańsku są odpowiednie procedury i skuteczne instrumenty, które pozwalają oby-

FOT. JERZY PINKAS

W Gdańsku aktywności obywatelskiej uczą się już uczniowie.

watelom realizować ich pomysły i upominać się o lokalne interesy. Zresztą ponad 90 procent wszystkich uchwał przegłosowywanych jest bez względu na barwy partyjne. Zwiększenie przepustowości rury kanalizacyjnej, położenie brakującego chodnika czy poprawienie stanu nawierzchni drogi, to rzeczy tak bliskie mieszkańcom, że po prostu muszą zostać zrobio-

ne. To poza dyskusją, bo wpływa wprost z potrzeb mieszkańców.

A jeśli chodzi o aktywizację mieszkańców, to nie będę ukrywał, że na tym nam bardzo zależy. Aktywność społeczna przygotowuje do dojrzałego życia obywatelskiego, a w praktyce do interesowania się swoim otoczeniem. Ułatwia wyrwanie się z pewnego „zakłętego” kręgu bierności. Jeśli

Rada Miasta Gdańska zaprasza uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych do udziału w lekcjach pt. „Funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Gdańsku”. Lekcje odbywać się będą zazwyczaj co drugi wtorek, w godz. 10.00-11.30 w Nowym Ratuszu – siedzibie Rady Miasta Gdańska przy ulicy Wały Jagiellońskie 1. Ich celem jest zapoznanie uczniów ze strukturą, kompetencjami i zasadami funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce na przykładzie Gdańska. Najbliższe terminy to: 18.10.2016; 08.11.2016; 15.11.2016; 07.12.2016; 13.12.2016. Na początku grudnia br. można będzie się umawiać na lekcje w terminach od stycznia do czerwca 2017, za pośrednictwem maila: mariusz.felinski@gdansk.gda.pl lub pod nr. telefonu 58 323 70 29.

obywatele będą aktywni w danej sprawie i będą chcieli ją zmienić, to władza – bez znaczenia, lokalna czy centralna – prędzej czy później będzie musiała się na to zgodzić. Chcemy pobudzać aktywność obywatelską, a to wymaga wiedzy. Dobrze, aby wspierały ją też konkretne przykłady udanych projektów obywatelskich. Obywatele aktywni, którzy czują potrzebę angażowania się na rzecz dobra wspólnego, to sukces miasta.

Dziękuję za rozmowę.

ROZMAWIAŁ MARIUSZ FELIŃSKI

Od 10 lat pomagają dzieciom z autyzmem

Fundacja Instytut Wspomagania Rozwoju Dziecka (IWRD) wraz z Instytutem Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego organizują w dniach 21-22 października Międzynarodowe Sympozjum Naukowe „Stosowana analiza zachowania w badaniach i terapii zaburzeń ze spektrum autyzmu”. Jako słuchacze w sympozjum mogą wziąć udział wszyscy, którzy zarejestrują się i wniosą opłatę uczestniczącą.

MAŁGORZATA WOKACZ-ZABOROWSKA

Fundacja IWRD w Gdańsku (www.iwrđ.pl) powstała 10 lat temu dzięki zaangażowaniu Fundacji Barbary Piaseckiej Johnson i władz Gdańska oraz wielu partnerów i życzliwych osób, które wspomogły i nadal wspierają tę inicjatywę. Od 2006 r. wszechstronnie pomaga dzieciom z autyzmem oraz ich rodzinom. IWRD uzyskała status pierwszej w Polsce i Europie repliki Princeton Child Development Institute w USA, jednej z najlepszych placówek terapeutycznych na świecie. IWRD prowadzi działalność terapeutyczną, edukacyjną i badawczą,

wykorzystując najnowsze metody naukowe. Szkoli specjalistów z kraju i z Europy oraz pomaga w tworzeniu podobnych placówek w Polsce i za granicą.

W organizowanym sympozjum udział wezmą wybitni specjaliści z Polski i zagranicy, w tym dr Svein Eikeseth (Norwegia), dr Per Holth (Norwegia), dr Neil Martin (Wielka Brytania), dr Laura Hall (USA), dr Binyamin Birkan (Turcja) i dr Anna Budzińska (IWRD). Podczas sympozjum przedstawione zostaną m.in. skuteczne i potwierdzone naukowo techniki terapii dla osób z autyzmem oparte o zasady stosowanej analizy zachowania, nowoczesne technologie wykorzystywa-

ne w pracy z dziećmi z autyzmem oraz możliwości rozwoju płynące ze współpracy w ramach BACB (Behavior Analyst Certification Board). Zaprezentowana będzie działalność IWRD oraz placówek współpracujących z IWRD. Rodzice dzieci z autyzmem – podopiecznych IWRD – opowiedzą o swoich doświadczeniach w realizacji domowych programów edukacyjno-terapeutycznych.

Sympozjum będzie miało miejsce na terenie Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego przy ul. Bażyńskiego 4 w Gdańsku. W pierwszym dniu, 21 października wykłady i prezentacje zaplanowane są w godz. 8.15-ok.16.00,

natomiast 22 października w godz. 9.00-ok.16.00.

Wszystkie informacje, w tym program sympozjum, można znaleźć na stronie: www.sympozjum.iwrđ.pl

Zaproszenie do udziału w sympozjum skierowane jest do terapeutów, specjalistów, naukowców, osób z autyzmem i ich rodziców, opiekunów, studentów i wolontariuszy oraz wszystkich osób zainteresowanych problematyką autyzmu.

Rejestracja na: www.sympozjum.iwrđ.pl – organizatorzy przygotowali specjalne zniżki dla osób z autyzmem i ich rodziców/opiekunów prawnych oraz dla studentów!

Studenci w Clipsterze.

Studiują i rozkręcają pierwszy biznes

Clipster to jedyne miejsce w Polsce oferujące przestrzeń do życia i pracy nad projektami biznesowymi. Miejsce to stworzył Gdański Inkubator Przedsiębiorczości STARTER z firmą Alfabeat. Clipster przyciąga studentów, którzy w Gdańsku chcą rozwijać swoje pierwsze biznesy.

IZABELA JUDYCKA

16 mikroapartamentów, ponad 20 tutorów, wspólny coworking i mieszkanie w centrum kulturalnego Wrzeszcza. To wszystko oferuje Clipster, w którym od roku ponad 20 osób miało szansę rozwijać projekty. Od 15 września kolejne osoby dołączyły do Clipstera, w tym studenci.

- Studiuje informatykę na Politechnice Gdańskiej i znam się na technicznym aspekcie związanym z moim pomysłem. Brakuje mi wiedzy na tematy finansowo-organizacyjne, chciałbym również podszkolić się z prezentacji pomysłu. Ponadto obracam się głównie w kręgu programistów, dlatego w Clipsterze chciałbym zdobyć

nowe kontakty przydatne w rozwoju biznesu - mówi Filip Biedrzycki, student informatyki na Politechnice Gdańskiej.

- Clipster jest wyjątkowym miejscem w Polsce dla osób przedsiębiorczych, w tym studentów. Dla nich spełnia rolę jedynej w swoim rodzaju akademika, w którym mogą nie tylko zamieszkać, ale także codziennie konsultować swój projekt biznesowy z ekspertami - mówi Kinga Kuczyńska z Gdańskiego Inkubatora Przedsiębiorczości STARTER.

Rezydencja w Clipsterze może potrwać od 3 do 9 miesięcy. Do Clipstera można aplikować poprzez stronę: www.clipster.pl. Kolejne osoby będą mogły zamieszkać w tym miejscu w grudniu 2016 roku.

FOT. MICHAŁ MĘKARCZYK

Możliwość konsultacji biznesowych na początku drogi przedsiębiorcy to duże udogodnienie.

Na Uniwersytecie będą rozmawiać o kosmosie

21 października na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego (ul. Bażyńskiego 6) odbędzie się Konferencja Badań Kosmicznych. Wstęp na konferencję jest wolny, ale obowiązuje wcześniejsza rejestracja.

MONIKA ROGO

Konferencja będzie poświęcona aktualnym problemom prawnym związanym z aktywnością w przestrzeni kosmicznej oraz rozwojowi nauki i technologii kosmicznych. Celem wydarzenia jest też stworzenie platformy do

wymiany poglądów i wiedzy dla specjalistów nie tylko z dziedziny prawa, ale także nauk technicznych oraz ścisłych, jak również przedsiębiorców z branży kosmicznej. Konferencja w założeniu ma mieć charakter cykliczny, dając przy tym okazję do upowszechnienia wiedzy na temat badań kosmicznych. Organizatorem

jest Katedra Prawa Międzynarodowego Publicznego na Wydziale Prawa i Administracji UG we współpracy z Polską Agencją Kosmiczną.

Więcej informacji, w tym formularz rejestracyjny, można znaleźć na stronie internetowej wydarzenia: www.kbk.ug.edu.pl

Stypendia prezydenta dla zdolnych studentów z Gdańska

Każdego roku akademickiego dokumenty o przyznaniu stypendium naukowego Prezydenta Miasta Gdańska należy składać do 15 października. Kwota przeznaczona na stypendia w 2016 roku to prawie 100 tysięcy złotych.

OPR. MONIKA ZDROIK

Stypendium może być przyznane studentowi, który:

- jest mieszkańcem Gdańska i jest zameldowany na pobyt stały w Gdańsku co najmniej przez ostatnie 3 lata;
- posiada prace i osiągnięcia tematycznie związane z Gdańskiem lub prowadzi działalność na rzecz Gdańska;
- zaliczył w terminie określonym w regulami-

- nie uczelni co najmniej drugi rok studiów; uzyskał w okresie zaliczonych lat studiów średnią ocen nie niższą niż 4,9 - potwierdzoną przez uczelnię;
- studiuje w trybie stacjonarnym;
- nie przebywa na urlopie, który przerywa tok studiów;
- nie powtarzał roku.

O przyznaniu stypendium i jego wysokości decyduje Komisja ds. Przydziału Stypendiów

na podstawie analizy złożonych dokumentów. Następnie listę stypendystów ostatecznie zatwierdza prezydent Gdańska. W szczególnych przypadkach może przyznać stypendium osobie, która nie spełnia wszystkich kryteriów, ale jest zameldowana w Gdańsku i posiada szczególne osiągnięcia naukowe lub wyróżnia się działalnością na rzecz Gdańska.

Szczegółowy regulamin oraz wnioski na stronie: www.gdansk.pl/urzed-miejski/Stypendia-dla-studentow,a,44402

Future3 po raz piąty w Gdańsku.

Największe pomorskie targi dla branży IT

20 października odbędzie się V edycja Dnia Kariery i Rozwoju w branży IT – Future3. W gdańskim Amber Expo zaprezentuje się ponad 40 pomorskich firm z branży IT. Dla uczestników przygotowano nie tylko możliwość spotkania z przedstawicielami najlepszych firm z całej Polski, ale także serię wykładów technicznych, warsztatów dotyczących programowania i rozwoju zawodowego, a także liczne konkursy z atrakcyjnymi nagrodami.

MONIKA ZDROIK

Future3 to doskonała szansa na poznanie potencjalnych pracodawców i zrobienie pierwszego kroku na jednej z najbardziej atrakcyjnych ścieżek zawodowych.

Ponadto, w ramach targów Future3 zorganizowana zostanie specjalna Strefa Rozwoju, w któ-

rej uczestnicy będą mogli uzyskać cenne wskazówki, dotyczące kariery, np. jak nie kończąc studiów o profilu informatycznym zostać programistą (obecnie w samym tylko Trójmieście jest kilkaset wolnych miejsc pracy w branży IT), a także skonsultować poprawność i atrakcyjność swojego CV z ekspertami z pracuj.pl.

FOT. MAT. PRASOWE

Firmy z branży IT chętnie szukają pracowników wśród absolwentów.

FOT. MAT. PRASOWE

Targi IT cieszą się dużą popularnością wśród absolwentów i studentów starszych lat.

Uczestnicy będą mogli również wziąć udział w konkursie F3 Challenge. Na najlepszych czekają cenne nagrody, takie jak: konsola Sony Playstation 4, iPad Mini 4, słuchawki Beats Solo 2 czy Raspberry Pi 3. Aby wziąć udział w konkursie F3 Challenge, uczestnicy pobiorą aplikację mobilną i za jej pomocą będą zbierać punkty, szukając rozmieszczonych na sali

targów kodów QR i odpowiadając na pytania przygotowane przez organizatorów.

Osoby zainteresowane udziałem w Future3 z Trójmiasta na miejsce zawiozą (i odwiozą po wydarzeniu) bezpłatne autobusy.

Wydarzenie jest bezpłatne, obowiązuje rejestracja. Więcej informacji: www.future3.pl

Nauczyciele też mogą usiąść w szkolnych ławkach

Dla tych nauczycieli, którzy chcą wzbogacić swoją wiedzę z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej, Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku przygotowało cykl warsztatów.

PIOTR ZUBOWICZ

- Nasza oferta jest odpowiedzią na rosnącą potrzebę włączenia w rzeczywistość szkolną elementów edukacji kulturalnej i artystycznej, wykraczających poza tradycyjne wizyty w kinie, teatrze czy muzeum – informuje Ewa Furche, wicedyrektor Centrum Edukacji Nauczycieli.

Nauczyciele zachęceni są do realizacji warsztatów artystycznych i rozwijających kreatywność uczniów, ale też do współtworzenia z uczniami wydarzeń kultural-

nych i artystycznych, z udziałem artystów.

- Okazuje się, że coraz więcej szkół jest otwartych na współpracę z artystami, animatorami kultury – podkreśla Ewa Furche.

W ramach programu doskonalenia nauczycieli w zakresie edukacji kulturalnej i artystycznej, a także w innych działaniach promujących czytelnictwo i kulturę filmową, wzięło udział już około 600 osób. Liczba ta obejmuje miniony rok szkolny 2015/2016.

Najbliższy warsztat, w którym mogą wziąć udział nauczyciele

szkół wszystkich szczebli, to „Przestrzeń dla sztuki – Sztuka przestrzeni”, poświęcony tworzeniu wizualnych projektów artystycznych w szkole. Odbędzie się on w dniach 28 - 29 października.

W tym roku szkolnym zaplanowano jeszcze następujące warsztaty: „Teatr w szkole – jak uatrakcyjnić przekaz literacki w szkole poprzez animację teatralną?”, „Warsztaty twórcze – tworzenie instalacji artystycznych z przedmiotów codziennego użytku”, „Edukacja kulturalna w muzeum”, „Dramat współcze-

sny - innowacyjne pomysły na pracę z tekstem”, „Grywalizacja na lekcjach języka polskiego”, „Co czytać i dlaczego?”, „Plakat filmowy i teatralny - praca z tekstami kultury na maturze ustnej z języka polskiego”, „Kreatywne zabawy z książką”. - to albo apla albo jak będzie za dużo tekstu to do wywalenia

Na wszystkie warsztaty obowiązuje elektroniczna rejestracja pod adresem: https://oferta.cen.gda.pl/typ_oferty/warsztaty-kursy-seminaria,konferencje/

Szukasz pracy? To będzie dobry dzień! Absolvent Talent Days w Ergo Arenie

Skończyłeś studia i szukasz pracy? A może chcesz zdobyć nowe doświadczenie podczas praktyk w renomowanych firmach? Już teraz zarezerwuj czas – 1 października na Absolvent Talent Days w Ergo Arenie.

MONIKA ZDROIK

Absolvent Talent Days to największe wydarzenie w Polsce poświęcone rozwojowi kariery studentów

i młodych absolwentów. Odbędzie się w Gdańsku już po raz trzeci. Weźmie w nim udział aż 100 pracodawców, którzy zaoferują 1000 ofert pracy. Uczestnicy będą mieli

okazję porozmawiać z liderami biznesu, a także wziąć udział w próbnych rozmowach kwalifikacyjnych. Strefa szkoleniowa to kilkanaście otwartych debat i cer-

tyfikowanych szkoleń z zakresu budowania kariery.

A może chciałbyś raz znaleźć się po drugiej stronie i sam odpisać kandydata? Będzie ku temu okazja! „1000 pytań do rekrutera” to wyjątkowe spotkanie poświęcone rekrutacji, podczas którego to uczestnicy zadają pytania specjalistom do spraw rekrutacji.

Gwiazdą październikowej edycji będzie Łukasz Jakóbiak, dziennikarz i osobowość internetowa, twórca i prowadzący internetowy talk-show „20m² Łukasza”, który przygotował dla uczestników specjalne wystąpienie motywacyjne.

Konferencja GET.NET. Najlepsi programiści ponownie w Gdańsku

15 października w Gdańsku ponownie odbędzie się największa konferencja programistyczna w Polsce północnej – GET.NET. W programie zaplanowano 11 wystąpień znanych i cenionych ekspertów z całego świata. Gwiazdą wydarzenia będzie gość specjalny ze Stanów Zjednoczonych – Mathias Brandewinder, autor wielu książek z zakresu programowania. Zapraszamy do Amber Expo. To będzie już 6 edycja!

MONIKA ZDROIK

GET.NET to cykliczna konferencja programistyczna, która organizowana jest dwa razy do roku w Łodzi i Gdańsku z inicjatywy firmy Sii. Do tej pory ponad 1500 uczestników

miało okazję brać udział w wydarzeniach z serii GET.NET. Grono to stale rośnie, a GET.NET cieszy się coraz większą popularnością w środowisku IT w Polsce i Europie Środkowej. Widownię GET.NET tworzą doświadczeni programiści,

testerzy, kierownicy projektów, ale też studenci IT i wszyscy pasjonaci nowych technologii.

Pomysłodawcą i organizatorem konferencji GET.NET jest firma Sii, która zatrudnia ponad 2500 inżynierów w całej Polsce. Partnerem stra-

tegicznym przedsięwzięcia po raz kolejny zostało Miasto Gdańsk.

Na GET.NET można się zarejestrować na stronie www.konferencjaget.net/pl/gdansk. Konferencja jest płatna, liczba miejsc ograniczona.

Naukowa odyseja w Centrum Hewelianum

O tym, czym i dla kogo jest Galeria Ruchu, jedna z najbardziej zaawansowanych technologicznie pracowni w Centrum Hewelianum, rozmawiamy z Magdą Maszewską.

EWELINA OŁDAK

Czy jest w Gdańsku miejsce, w którym studenci kierunków ścisłych mogą poszerzyć swoje kompetencje?

Tak, i to w samym sercu miasta – w Centrum Hewelianum, czyli gdańskim centrum nauki. To tu, mieści się Galeria Ruchu, która niegdyś pełniła rolę galerii strzeleckiej, teraz zachwyca innowacyjnością. Właśnie w tym miejscu znajduje się pracownia fizyczna, w której

studenci kierunków ścisłych mogą poszerzyć swoją wiedzę.

Jak wygląda wizyta w Galerii Ruchu?

W pracowni znajduje się ponad 30 stanowisk, przy których studenci badają różne postacie ruchu: ruch w wodzie i w powietrzu, w kosmosie, zdalnie sterowany czy chaotyczny. Zróżnicowane warsztaty oraz zajęcia laboratoryjne w tym miejscu rozbudzają zainteresowania nowoczesnymi

technologiami oraz prowokują do samodzielnego poznawania praw fizyki. Galeria została wyposażona także w pracownię komputerową, umożliwiającą wykonanie sprawozdania z przeprowadzonych doświadczeń.

Co w takich zajęciach przyciąga studentów?

Przede wszystkim możliwość samodzielnego wykonywania doświadczeń przy użyciu nowoczesnych technologii. W skład

wyposażenia pracowni wchodzi m.in. pierwsza w Polsce komora mgłowa, która umożliwia obserwację promieniowania kosmicznego, kamera termowizyjna, tunel aerodynamiczny, a także kilka robotów. Nie da się ukryć, że Galeria Ruchu zachwyca także wyjątkową infrastrukturą oraz aranżacją świetlną.

Więcej pod nr. tel. 58 742 33 52 oraz na stronie www.hewelium.pl.

CZY WIESZ, ŻE:

AŻ 6 PUBLICZNYCH I 9 NIEPUBLICZNYCH UCZELNI WYŻSZYCH JEST W GDAŃSKU
PRAWIE 80 TYSIĘCY STUDENTÓW BYŁO W 2015 ROKU NA WSZYSTKICH GDAŃSKICH UCZELNIACH

Z PONAD 70 KRAJÓW Z CAŁEGO ŚWIATA PRZYJEŹDZĄ STUDENCI, BY UCZYĆ SIĘ W NASZYM MIEŚCIE.
NAJWIĘCEJ STUDENTÓW PRZYJEŹDZA Z UKRAINY I SZWECJI, A WŚRÓD ZAGRANICZNYCH STUDENTÓW
SĄ M.IN. MŁODZI LUDZIE POCHODZĄCY Z CHIN, INDII, KANADY, USA, TURCJI I NIEMIEC.